



KMETSKI LIST

Štev. 10.

Ljubljana, 5. marca 1941

Leto XXIII.

Pomen in cilji vojne

Zakaj se je vnela ta borba, pod katero danes trpi brez izjeme ves svet? Marsikdo se vprašuje in si ne ve odgovora. Tudi vodilni državniki govore pogosto o vzrokih te vojne. Slišali smo že govoriti menda vse tabore, celo ponovno so se izražali o tem problemu, kakor se je pač menjaval položaj na bojiščih in na diplomatskem polju, a hkratu tudi razpoloženje ljudskih množic v državah, ki so v vojni, pa tudi v tistih, ki jim samo vojna nevarnost posredno ali neposredno preti.

Razvoj med vojno

Zanimivo je opazovati in za pojmovanje dogodkov tudi neobhodno potrebno vedeti, da se je pojmovanje med samo vojno vihro silno spremenilo. Zlasti je to značilno za nemško stališče.

Kakor se čitatelji spominjajo, je prevladoval v nemškem pojmovanju pred izbruhom prvih sovražnosti klic po življenjskem prostoru. Ta življenjski prostor je Nemcem utesnila, tako so naglašali, versajska pogodba. Zato naj bi jo bilo treba uničiti, razveljaviti in pričeti nova pogajanja za zeleno mizo.

Po mnenju drugega tabora je bilo to neizvedljivo, oziroma vsaj ne izvedljivo na tak način in v takem obsegu, kakor so želeli Nemci. Zaradi tega načelnega in čisto osnovnega nasprotja je prišlo kljub žrtvovanju Češkoslovaške v Monakovem do izbruha. Anglija je tedaj s svojim korakom samo pokazala, da ni kos nalogam, ki jih od nje zahteva čas in ki jih je z raznimi pogodbami tudi prevzela. S tem je pokazala samo svojo slabost in vlila drugemu taboru toliko več poguma.

Ob izbruhu sovražnosti

se je naglo razširilo pojmovanje, zlasti po porazu Poljske, da velja vojna borbi med totalitarnim in demokratičnim načelom o ureditvi človeške družbe. To je veljalo, oziroma bilo v ospredju, dokler ni nemška vojska v naglem pohodu zavzela cele vrste obrobni in takih držav, ki so ji potrebne za uspešno borbo proti Angliji. Po vojaškem zlomu Francije in po dejanskem stopu Italije v vojno, je v Evropi precej splahnela demokratska ideja. Naglašajo jo v glavnem le še Angleži.

Na drugi strani tudi ni več toliko govora o nemškem narodnem življenjskem prostoru, pač pa je prišel na površje

socijalni klic

o siromašnih in bogatih narodih ter o odpravi te krivice. Z ozko nemškega stališča se je torej zahteva po pravičnejši socialni ureditvi, to se pravi, po pravičnejši razdelitvi premoženja — prenesla na mednarodno širino. Po tem razvoju torej vojna ni več niti samo nemško-italijanska zadeva, ampak je stvar vseh siro-

mašnih narodov. Razdelitev si seveda mislita osni sili pod nemško-italijanskim vodstvom. V tem smislu tudi postopata povsod, kjer so iz nevtalnosti prešli pogodbeno v osni tabor, čeprav se dejansko še ne vojskujejo. Končno je to umljivo, vendar je za drugi tabor dobrodošel povod za nasprotno propagando.

Angleški svet

Anglija je takoj tekom tega razvoja začela napenjati vse sile, da po izgubi francoskega zaveznika pridobi Ameriko za naziranje, da je Anglija samo prednja straža Zedinjenih držav, da sta torej Anglija in Amerika v sedanjih borbi — enota. Kakor se proglašata Nemčija in Italija za idejno enoto, tako se Anglija in Amerika proglašata za idejno in krvno enoto, tvorita torej svoj, anglosaški svet,

due velesili ob strani

Medtem ko je Amerika nevtralna prav za prav samo še besedno, medtem ko je Japonska nevtralna samo toliko, v kolikor jo k temu sili dolgotrajna in draga vojna s Kitajsko, tega o Rusiji ne moremo reči. Amerika spada v Anglosaški svet in je njeno ravnanje čustveno in tudi gospodarsko razumljivo. Z Japonsko je drugače. Ona je vstopila v sklop osnih držav kot tretja velesila in s tem priznala podmeno o siromašnih narodih ter zahtevo po novi ureditvi sveta. To tudi uradno naglašajo in si pridržuje pravico, da po svoje uredi vzhodno azijski prostor. S tem ne tiče samo angleških in ameriških interesov, ampak v znatni meri tudi ruske. Zato je razumljivo, da bo skušala ostati zunaj neposrednega oboroženega spopada, dokler ji bo to količkaj dopuščal položaj, ali pa celo, dokler se bolj jasno ne pokažejo obrisi, kateri skupini je usoda naklonila zmago.

Ruska nevtralnost je precej drugačna. Sovjetska zveza se ne more pritoževati glede siromaštva. Prej bi bilo verjetno, da jo bo začelo dušiti lastno bogastvo, ako ne bo imela potrebnih tržišč, kadar se gospodarsko dovolj razvije, dvigne in izpopolni. Zato je Rusiji čisto dovolj pakt o nenapadanju z Nemčijo, ker je prav na podlagi tega pakta uresničila svoje stare težnje po izhodu na morje in po zopetni osvojitvi velike večine tistih ozemelj, ki jih je v revolucijskih zmedah — v glavnem z angleško pomočjo — izgubila. Verjetno pa je, da Sovjetska zveza niti na evropskem severu niti na jugu ni dosegla vsega tistega, kar je želela.

Po drugi strani je vprašanje rusko-japonskih odnosov še vedno odprto. Ohraniti tam mir brez izgub, ampak po možnosti še s pridobitvami, to se zdi trenutno stremenje sovjetske politike na Daljnem vzhodu.

Sedanja vojna je torej v pravem pomenu svetovna in ima za končni cilj veliko revolucijo. S to besedo ne mislimo seveda nobenih

nasilnih krvavih dejanj, kar je že samo po sebi umljivo. Pač pa imamo v mislih silne preosnove in preureditve vsega življenja. Do takih preureditev bo brez dvoma prišlo ne glede na to, katera skupina bo ostala končno zmagovita. Nastalo bo veliko prevrednotenje na materialnem področju, še večje pa verjetno na duhovnem. Zato bi skoraj lahko rekli, da je končni cilj sedanje vojne zaključiti sedanji vek in odpreti na široko vrata za pot v novega.

Kakšen bo ta novi vek, tega danes niti tisti ne morejo napovedati, ki se zavestno in pogumno bore zanj. V obrisih ga bomo morda zasutili, ko se bo jela vojna nagibati h koncu. Do tega pa je brzkone še precej daleč, čeprav se tolikokrat pojavljajo ugibanja o bližnjem miru in celo resne napovedi o skorajšnjem koncu vojne. Treba je namreč pomisliti, da so sedanji boji v glavnem boji strojev s primeroma majhnimi človeškimi žrtvami. To borbo pa je teže odločiti in končati kakor boj med ljudmi. Res, da je tudi danes hrabrost vojaka dragocena za uspeh, toda nič manj važno ni strnjeno in požrtvovalno delo ročnih in duševnih delavcev po vsej državi. Šele ti zadnji namreč s svojimi telesnimi in duševnimi silami, z odpovedjo lastnega ugodja in z žrtvovanjem osebnih koristi skupnostni ideji omogočajo vojaške uspehe pri raznih vojnih podvigih.

V tem silnem trenju stojita ob strani dve velesili: Japonska in Rusija. Njuna nevtralnost je močno različna in tudi vzrok za tako ravnanje kažejo bistvene razlike.

Sedanja vojna je po vsem tem brez primerov v zgodovini. Kjer pa ni primerov, iz katerih bi se dalo zanesljivo sklepati, so tudi vse napovedi le domneve, tolažba za živce.

Z raznih bojišč

V AFRIKI so angleške čete po zasedbi Mogadiscia sedaj zasedle važno cestno križišče Bardero v italijanski Somaliji. Drugod se boji nadaljujejo in je položaj v glavnem nespremenjen.

V ALBANIJI se nadaljujejo krajevni boji. Italijani so nedavno sestrelili 9 nasprotnih letal, Angleži pa 26 italijanskih.

MED NEMČIJO IN ANGLIJO se nadaljujejo letalski boji, ob obali Kanala pa Nemci odseljujejo prebivalstvo v 30 kilometrov širokem pasu.

■ Po vesteh iz indijskega mesta Bombaya bodo angleški parniki preepeljali iz Indije v evropsko Anglijo 50.000 mož, katere bodo zaposlili v raznih tvornicah angleške vojne industrije.

Balkanska fronta

Bolgarija je pristopila k trojnemu paktu — Nemške čete so vkorakale v Bolgarijo — Kaj bo z Grčijo — Na stanek balkanske fronte — Vloga Turčije in Rusije

Dne 1. t. m. je predsednik bolgarske vlade prof. dr. Filov na Dunaju podpisal protokol o pristopu Bolgarije k trojni zvezi osnih držav (Italija—Nemčija—Japonska).

Ta vsekakor važen diplomatski akt so podpisali von Ribbentrop za Nemčijo, grof Ciano za Italijo, prof. Filov za Bolgarijo, veleposlanik Ošima za Japonsko, poslanik Stojay za Madžarsko, poslanik Čermak za Slovaško ter odpravnik poslov Gracianoanu za Rumunijo.

Pri tej priliki sta imela slavnostne govore Filov in von Ribbentrop. Zadnji je med drugim dejal:

Prepričan sem, da bodo ob dozorevajočem spoznavanju pravih in pravičnih ciljev zaveznikov trojnega pakta in glede na njihovo silo vedno nove države izrazile svojo solidarnost z nami.

Nekaj ur po podpisu pakta so začele nemške čete korakati v Bolgarijo. Zvečer so se pojavili prvi nemški oddelki že v Sofiji.

Angleški državljani so že zapustili Sofijo, kjer je ostalo samo še osebje angleškega poslaštva.

Javnost sedaj v prvi vrsti zanima vprašanje Grčije. Ali bo sklenila mir z Italijo? Ali bo sprejela borbo z Nemčijo?

Doslej Grčija in Nemčija še nista prekinili medsebojnih diplomatskih odnosov. Ako se to zgodi, ima mala Grčija proti sebi dve velesili in vojno na dveh frontah. V tem primeru bi morala vsekakor sprejeti pomoč angleške kopne vojske, kar je doslej odklanjala. Potem bi seveda nastala nova balkanska fronta pri Solunu.

Za ta primer bi baje Turčija odprla angleškim bojnim ladjam Dardanele.

Vsekakor utegnejo sedaj na Balkanu in bližnjem vzhodu nastati novi zapletljaji, ki lahko v veliki meri vplivajo na razvoj vojne in morda celo na njen končni izid.

Jugoslavija bo ob čim večji pripravljenosti skušala še nadalje ohraniti svojo popolno nevtralnost. Upajmo, da bo naše državnike pri tem spremljala sreča in bo njih delo uspešno.

USODNI DNEVI ZA BOLGARIJO

Že nekaj tednov sem pomeni Bolgarija vprav prevesico za nadaljnji razvoj položaja na evropskem jugovzhodu. O dogodkih samih smo poročali sproti in tudi podčrtali dejstvo, da tej naši sosedni močno škoduje notranja idejna razcepljenost.

Medtem ko doslej uradnih glasov o pravem položaju v Bolgariji ni bilo — razen kratkih demantijev, ki prav za prav ne povedo ničesar, je 27. februarja dal angleški poslanik pri bolgarski vladi v Sofiji George Rendell ameriškim novinarjem obširno izjavo ki pomeni prvi angleški uradni glas o Bolgariji in razmerah v njej.

VELIKA NEVARNOST

Poslanik Rendell je izjavil, da Anglija ne namerava kršiti bolgarske nevtralnosti in ne želi, da bi bila Bolgarija potegnjena v vojno. Kar bo mogoče, bo storil. Vendar je čas, ko bo Anglija prekinila odnošaje z Bolgarijo zelo blizu.

Ako odidem, je dejal poslanik, potem bo za Bolgarijo zelo velika nevarnost, da postane vojno področje. Zapustil bom Bolgarijo samo, če bo prišla pod nemško kontrolo ali če bo služila Nemcem za oporišče za vojne operacije proti zaveznikom.

NEMCI V BOLGARIJI

Po poslanikovi izjavi je v Bolgariji morda celo že več tisoč nemških vojakov v civilnih oble-

kah. Ta množica daleč presega število, ki bi bilo opravičljivo, ako bi bili Nemci res prišli samo vezbat bolgarsko vojsko.

Po mnenju poslanika Rendella so ti Nemci predhodniki nemškega vdora v Bolgarijo. Ako bo prišlo do vdora (invazije) ali ne, je sedaj še odprto vprašanje. (Medtem je bila pa invazija že izvršena, op. ur.) Anglija pa nikakor ne bo dovolila, da bi spravili Nemci Bolgarijo polagoma pod svoj vpliv kakor Rumunijo.

Mnogo Nemcev je že sedaj na vodilnih položajih v Bolgariji. Prišli so tehniki za gradnjo in popraviljanje mostov. Skozi državo so napeljane telefonske zveze za potrebe nemške vojske. Bolgarska policija je v glavnem pod nemško kontrolo (nadzorstvom), enako tudi vse vodilno bolgarsko časopisje. Bolgarska vojska, ki je popolnoma mobilizirana, ni bila poslana na Donavo, ampak na druge meje.

Končno je menil poslanik Rendell, da so nekateri bolgarski vodilni politiki zakrivali tak položaj. Drugi si sicer prizadevajo, da bi Bolgarijo rešili vojne, vendar je malo upanja, da bi se jim to posrečilo.

VOJNA NAPOVED

Prede bo Anglija posegla po kakih vojaških ukrepih, bo v primeru potrebe Bolgariji napove-

dala vojno. Ravnala se bo pri tem po istih načelih kakor v zapadni Evropi.

To je glavna vsebina Rendellovih izjav, ki vsekakor precej osvetljujejo položaj v tem delu Balkana. Za izpopolnitev celotne slike naj omenimo še nekatere druge podrobnosti.

BOLGARSKA VOJSKA

je po angleških poročilih razmeščena tako: dve diviziji sta bili poslani na turško mejo, vsa ostala vojska pa je že razmeščena na grški mej.

KRONA IN OPOZICIJA

Pred kratkim so najuglednejši člani bolgarske opozicije razen Cankova poslali kralju Borisu posebno spomenico s prošnjo, da jih v zvezi z zunanjo politiko sprejme v avdienco.

Za avdienco so se med drugimi prijavili bivši predsednik Mušanov, bivši predsednik Georgijev, bivši zunanji minister Burov, vodja zemljinoradnikov Dimitrov in cela vrsta drugih.

Kakor poroča sedaj bolgarska uradna agencija, jih kralj ni sprejel.

POLOŽAJ IN MOSKVA

Po ameriških poročilih je sovjetska vlada baje sporočila, da ne bo pristala na to, če bi nemška vojska čez bolgarsko ozemlje napadla Grčijo.

To vest je treba seveda sprejeti z vso previdnostjo.

Kakor vidimo, je položaj skrajno zaostren in napet. Vsak dan lahko rodi važne dogodke

Zdravstvena zaščita vasi

Obstanek in napredek naše vasi sloni na zdravju. Na zdravju sloni napredek vsega človeštva, toda za kmetskega človeka velja ta resnica še prav posebno. Zdravje vsakega posameznika in vsega naroda je večni vir moralnih in materialnih sil.

V zdravstvenem pogledu na naši vasi ni vse v redu. Mnogo je stvari, ki kvarno vplivajo na zdravje ljudi. Mnogo nevarnega bi ljudje lahko sami odpravili, mnogo pa je take prirode, da mora poseči vmes skupnost, banovina ali država.

Siromaštvo in beda sta glavni krivec narodnih bolezni. Pomanjkanje sredstev je prvi vzrok, da se ljudje ne morejo obvarovati bolezni in isti vzrok jim preprečuje, da bolni ne morejo iskati pravočasno in dovolj učinkovito ljubelega zdravja. Tudi nepoučenost in pomanjkljiva vzgoja sta velika krivca bolezni na deželi.

Tu želim omeniti le nekatere nedostatke, ki bi jih bilo treba odstraniti na naši vasi zaradi boljših zdravstvenih razmer.

V prvi vrsti je pomanjkanje dobre pitne vode. Na naši deželi se je zgodilo že mnogo higienskih vodnjakov in dobrih vodovodov. Toda ugotoviti je treba, da še zdaleč niso razmere s pitno vodo zadovoljive. Zaradi siromaštva si posamezni kmetje ne morejo preskrbeti in zgraditi dragih naprav za dobavo zdrave pitne vode. To zadevo mora imeti v rokah in ji dati pobudo javnost. Za zgradbo higienskih vodnjakov in vodovodov bi morali imeti izdelan načrt za vso Slovenijo. Načrt za dobo petih ali desetih let, naj bi določil preskrbo prav vseh vasi z dobro pitno vodo.

Druga neodpušljiva pomanjkljivost na naši vasi so stranišča. Koliko graje bi moral človek napisati o tem predmetu. Stranišča bi si lahko kmetje sami zgradili. Stroški niso veliki, toda v tem pogledu vendar le vidimo silno malomarnost in zanikrnost. Treba bi bilo odločnih pordpisov in pregled stranišč pri vseh kmetskih

hišah. Vsaka hiša bi morala zgraditi stranišče na takem mestu, kjer bi bile vse nevarnosti odstranjene in higienska stran upoštevana. Danes obstojajo le zadevni predpisi za gostilne, šole in druge zgradbe javnega značaja. Ti predpisi bi morali veljati za vsako kmetsko hišo.

Brez števila člankov in razprav se je že napisalo o gnojnicah, ki se razliva po vaseh in teče po vaških potih ali se razliva po odtočnih jarkih. Stvar strokovnjakov je, da povedo, koliko je v gnojnici dragocenega premoženja, ki se pusti propadati sredi ceste. Njihova stvar je, da izračunajo, koliko težkih milijonov gre po naših vaseh z gnojnico v nič in koliko težko prisluzenega denarja moramo izdati za umetna gnojila. Jaz bi le rad opozoril na higiensko stran tega vprašanja. Danes je vprašanje gnojnice tudi turistično vprašanje. Kdo pa bo hodil v še tako lepe kraje naše domovine, ako že zdaleč smrdi sparjena gnojnica sredi vasi, ki se steka navadno še v studenec ali pronica v vodnjak.

Prav kakor za vodovode in vodnjake bi bilo treba obveznih predpisov glede ureditve gnojničnih jam in gnojišč. Zopet bi bilo treba večletnega načrta za zgraditev teh prepotrebni in prekristnih naprav.

Mnogo, mnogo bi bilo za omeniti še glede stanovanjskih prostorov v naših bajtah in siromanih hišah.

Iz takih hiš izginja topla domačnost. Tukaj prihaja do popolnega izraza trditve, da je beda največji sovranik zdravja na naši vasi. Kolikšne pomanjkljivosti obstojajo v pogledu zdravstvene zaščite našega podeželja nam prikazujejo skoroda na vsakem koraku žalostne slike v delavskih in bajtarskih družinah. Glavno breme socialne mizerije, kjer je tudi glavno leglo bolezni vseh vrst, nosijo viničarske in kočarske družine. Veliko stanovanj našega podeželja je utesnjenih v enem samem prostoru, kjer se nahaja kuhinja, spalnica, jedilnica, delavnica in ponekod celo hlev v eni sami celici.

To vpliva na človeško zdravje in zlasti na ne-odraslo mladino, si lahko predstavljamo. Taki stanovanjski prostori so naposled še vlažni. Razumljivo je, da so takšni prostori najudobnejše leglo jetike. Pogosti slučaji umiranja dojenčkov v teh družinah je posledica takih razmer.

Navedel sem nekatere poglobitve nedostatk na naši vasi, na katere opozarjam vse, ki se jih tiče.



Kmetška mladina

PODHOSTA PRI NOVEM MESTU

Pri našem Društvu kmetijskih fantov in deklet smo imeli v nedeljo, dne 23. februarja t. l. redni občni zbor. Na njem smo obravnavali vse zadeve, ki se tičejo delovanja naše prosvetno-kulturne organizacije in sklepali o delovnem načrtu, ki ga moramo izvesti. V odbor so bili izvoljeni tile tovariši in tovarišice: Leopold Turk, predsednik; Viktor Urbančič, podpredsednik; Alojz Bradač, tajnik; Leopold Bavdek, blagajnik. Odborniki so: Angela Henigman, Ivan Bradač, Avgust Murn, Franc Senica, Ladi Markovič, Alojz Gorenc in Stanko Pucel. Revizorja sta: tov. Anton Henigman in Alojz Zupančič. Nadalje smo ustanovili tudi prosvetni odsek, ki bo imel nalogo izvajati naš prosvetni program. Število članstva se je zelo pomnožilo, zato bo tudi delovanje olajšano in bolj uspešno. V tem smislu stopamo v novo poslovno leto.

MOTA PRI LJUTOMERU

V nedeljo, dne 23. februarja t. l. je imelo tukajšnje novoustanovljeno Društvo kmetijskih fantov in deklet Cven svojo prvo predstavo. Uprizorili so igro »Begunka« in sicer v Rajhovi gostilniški dvorani »Pri Sokolu«. Pri igri so sodelovali skoro sami novinci, kar je povsem razumljivo in je bila kljub temu prav dobro podana. Vsi so se izredno potrudili, in jim moramo priznati veliko sposobnost. Sami so delo naštudirali in prireditev organizirali brez tuje pomoči. Dvorana je bila nabito polna in so tudi pri geldalcih dobili zadoščenje in bili deležni tudi velikega odobravanja. Naši mladi kulturni organizaciji želimo tudi v bodoče krepkega razmaha in najboljših uspehov! —ič.

SV. JAKOB V SLOV. GORICAH

Občni zbor tukajšnjega Društva kmetijskih fantov in deklet se bo vršil v nedeljo, dne 9. marca t. l. ob pol 4. uri popoldne v zasebni

sobi gost. Matjašič pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Za člane udeležba obvezna, vabimo pa tudi druge fante in dekleta, da nas posetijo in se pridružijo naši organizaciji!

LJUTOMER

Ptujsko okrožje kmetijskih fantov in deklet priredi s sodelovanjem ljutomerskega in prekmurškega okrožja v dneh 23.—25. marca 1941. svoj XI. prosvetno-organizatorični tečaj, ki se bo vršil v Zavratnikovi dvorani. Društva prejmejo te dni okrožnice s podrobnimi navodili. Prijave je treba poslati predsedniku okrožja, pošta: Sv. Bolfenk pri Središču.

TRNAVA PRI GOMILSKEM

V dvorani Gasilskega doma v Trnavi je v nedeljo 2. marca t. l. Društvo kmetijskih fantov in deklet Orla vas uprizorilo igro »Vrnitev«. Obisk je bil izredno lep, zato je bila tudi velika dvorana popolnoma zasedena. Igra je bila zelo dobro podana in se vidi, da ima društvo zelo sposobne igralce. Posebej pa moramo še omeniti, da so bili posrečeni sodelujoči otroci. Za svoj izreden nastop in petje so bili deležni splošnega odobravanja. Z uspehom igre je društvo lahko zadovoljno. Pohvaliti pa moramo tudi režiserja, ki se je izredno potrudil.

ŠT. JURIJ OB J. Ž.

Društvo kmetijskih fantov in deklet Št. Jurij ob j. ž. je priredilo v nedeljo, 23. t. l. pustno zabavo, ki je bila izredno dobro obiskana. Vsi posetniki so bili izredno dobre volje in je zabava potekla v najlepšem redu. Čisti dobiček prireditve je namenjen za prosvetno delovanje našemu društvu, ki bo delo vsestransko poživilo in tako opravičilo svoj obstoj. Upamo, da bo članstvo, ki je že na tej prireditvi pridno sodelovalo tudi v bodoče pokazalo za nadaljnje delo polno razumevanja in pripravljenosti!

VODICE

V sredo 26. februarja smo spremili k večnemu počitku pokojnega Franca Kristana. Pogreb je bil lep, kakršnega v Vodicaх skoro še nismo videli. Šolska mladina, ki se ima prav Kristanu največ zahvaliti za šolo v šenkovem turnu, je šla na čelu spreveda. Sledili so številni venci društev kmetijskih fantov in deklet, Sokola, kmetijskih zadrug itd. Za krsto so stopali globoko potrti štiri pokojnikovi sinovi, peti služi našo vojsko in ni mogel priti k žalostnemu slovesu od svojega očeta. Za domačimi so se zvrstili predstavniki gospodarskih in kulturnih organizacij, pri katerih je pokojni Kristan sodeloval ali jih vodil. Med njimi smo videli predsednika Zveze slov. zadrug g. Ivana Pipana ter ravnatelja g. Frana Trčka in revizorja A. Rožeta. Dalje predsednika Kmetijskega hranilnega in pos. doma g. Alojzija

Negovati
zobe pomeni
varovati
zdravje!

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

Tršana, člana uprave g. Černeteta Jožeta z dvema zavodovima uradnikoma. Kmetijsko družbo sta zastopala Albin Koman in Milan Mravlje, Zvezo kmetijskih fantov in deklet tov. Ivan Kronovšek itd. Sledila je nato dolga vrsta pokojnikovih prijateljev in znancev, med katerimi je bil tudi njegov soborec v življenju tov. Anton Cerer iz Kamnika.

Po opravljenih cerkvenih opravilih so se pri odprtem grobu poslovili v imenu domačega Društva kfid tov. Hafner Miha, v imenu domačih gospodarskih zadrug tov. Verbič Jože, v imenu Jugoslovanske nacionalne stranke tov. Albin Koman, v imenu Zveze kfid tov. Kronovšek Ivan, v imenu prijateljev tov. Cerer Anton in v imenu »Sokola« šol. upravitelj g. Završnik.

Ob pretresljivih govorih ni ostalo nobeno oko suho in govorniki so se lepo oddolžili nepozabnemu pokojniku za vse njegove zasluge in požrtvovalno delo v našem javnem življenju. Francu Kristanu bomo ohranili trajen spomin, težko prizadeti družini naše globoko sožalje.

Kmetovalec

Februarska številka tega odličnega strokovnega časopisa zopet potrjuje, kako je potreben slovenskemu kmetijstvu nezavisen list. Pomembni v tem pogledu so članki: »Skrb za povečanje kmetijske proizvodnje«, »Za večjo donosnost krompirja«, »Slovensko vinogradništvo pred važnimi nalogami«, »Delo« in ostali zanimivi strokovni članki.

Koledar Kmetovalca. Kmetijska družba je podarila naročnikom »Kmetovalca« prav okusno opremljen koledar, katerega vrednost je tem večja, ker je posvečen propagandi knjigovodstva na naših kmetijah. Izdajateljica je zelo prav storila, da je omogočila slovenskemu kmetu vodstvo enostavnega kmetijskega knjigovodstva in pri tem posebno podčrtala razliko med vrednotenjem dela in premoženja na kmetijah, odnosno v drugih pridobitnih podjetjih. Če se bodo naši kmetijski gospodarji držali teh načel, bodo na podlagi lastnih knjigovodstvenih podatkov lahko ugotovili, ali je kmetijstvo res tako nerentabilno, kakor se splošno pripoveduje, ker se je rentabilnost kmetijstva pogrešno ocenjevalo po istih načelih kot industrija, banarstvo itd.

Priporočamo našim kmetijskim gospodarjem, da se naročijo na »Kmetovalca«, ker bodo lahko prišli tudi v posest koledarja, ki jim bo zelo koristil.

■ Med azijskim polotokom Sahalinom in Moskvo je bila pred nedavnim vzpostavljena direktna telefonska zveza.



Razdejana angleška plinarna, na katero so odvrgli nemški strmoglavci težke rušilne bombe

Politične beležke

V nedeljo so se vršile seje sreskih odborov Jugoslovanske nacionalne stranke v Kamniku in Slovenjgradcu.

V Kamniku sta na seji obeh odborov JNS in OJNS poročala tov. Ivan Pucelj ter Andrej Uršič.

V Slovenjgradcu sta poročala Milan Mravljec in inž. Sancin. Na obeh krajih so bili člani starešinske in mladinske organizacije polnoštevno navzoči. Povsod je opaziti odločno borbenost opozicije, ki se zaveda svojih dolžnosti in svojih pravic kot zastopnica ogromne večine našega delovnega človeka.

JUGOSLAVIJA IN MADŽARSKA

Zunanji minister Jugoslavije Aleksander Cincar-Marković je bil pretekli teden štiri dni gost Budimpešte. Naš zunanji minister je bil ob tej priliki sprejet pri regentu Hortiju in so bile slovesno izmenjane potrdilne listine o paktu večnega prijateljstva med Madžarsko in Jugoslavijo.

Madžarska prestolnica je našega zunanjega ministra sprejela nad vse lepo. Mesto je valovilo v madžarskih in jugoslovenskih zastavah, na ulicah pa ga je pozdravljala desetisoč glava množica.

Madžarsko časopisje je porabilo obisk našega zunanjega ministra za naglasitev medsebojnega prijateljstva obeh držav za tesno so-

delovanje in za čuvanje miru v tem delu Evrope, čemur naj služi sklenjeni prijateljski pakt. Madžarsko časopisje je povdarjalo, da ni med obema državama nobenega spornega vprašanja, ki bi moglo skaliti medsebojne dobre odnošaje.

BORSKI RUDNIK V NEMŠKIH ROKAH

Borski rudnik v Srbiji, ki je posebno bogat na bakru in je tretji največji bakreni rudnik v Evropi, je bil do nedavna last družbe »Cie Française des Mines de Bor«. Ta družba je zdaj izdala poročilo, v katerem pravi, da so se 9. decembra 1940. pričela pogajanja z neko nemško finančno skupino za odkup delnic borskega rudnika. Ta pogajanja so se zdaj uspešno končala in je nemška skupina plačala za vsako delnico, čije nominalna vrednost je znašala 200 frankov, po 3500 frankov. Švicarski časopis »Neue Zürcher Zeitung« je v zvezi z zadevami borskega rudnika zapisal, da bodo Nemci starim lastnikom delnic baje izplačali tudi dividende za preteklo leto. V borskem rudniku izkopljejo letno tudi do 2000 kg zlata.

POVIŠANE POŠTNE TARIFE

Poštni minister je podpisal odlok z naslednjimi povišanji poštne tarife:

Takse za navadna pisma: a) mestni promet za pisma do 20 gr. 1.50 din, čez 20 gr je taksa ista kakor v medmestnem prometu; b) taksa za medmestni promet za pisma do 20 gr 2 din, za pisma nad 20 do 50 gr 3 din, za pisma 50 do 250 gr 4 din, za pisma 250—500 gr 6 din, za pisma

500—1000 gr 12 din, za pisma 1000—2000 gr 18 din.

Zaprte dopisnice: a) v mestnem prometu 1.50 din, b) v medmestnem prometu 2 din.

Takse za vročitev na pošti in dostava na dom za male pakete: za vsak mali paket, ki se vroči na pošti, 7 din, na stanovanju pa 10 din. Te takse bo prejemni kplačeval v znamkah na pošiljkah.

Takse za priporočena pisma: notranji promet za mestna in medmestna 5 din; mednarodni promet za Grčijo, Romunijo in Turčijo 5 din, za vse ostale države 6 din.

Takse za povratna pisma: pri predaji na pošto za mestni in medmestni promet 5 din, za mednarodni promet za Grčijo, Romunijo in Turčijo 5 din, za ostale države 5.50 din; po predaji pošiljke za mestni promet 6.50 din medmestni 7 din.

KMETIJSKA RAZSTAVA V BUDIMPEŠTI

Koncem marca bo v Budimpešti odprta velika kmetijska razstava v proslavo 110 letnice madžarskega kmetijskega društva.

Razstavljene bodo razne vrste plemenske živine, konji, ovce, svinje, ter kmetijski in vinogradniški pridelki.

Za poset razstave je dovoljena polovična vozna.

RUSI BODO IZDELALI GOSPODARSKI NAČRT ZA 15 LET

Znana je rusko-sovjetska ustanova Gosplan, o kateri smo govorili tudi v našem lanskem podlistku v »Zakladih ruskega gospodarstva«. Gosplan so ustanovili današnji gospodarji Rusije za izdelovanje in oživitvorenje sovjetskih gospodarskih načrtov. Iznajdba pjaliljetk, sistema petletnega gospodarskega delovanja, je delo Gosplana. — Zdaj so prišle iz Moskve uradne potrjene vesti, da so tam naročili Gosplanu, naj izdela gospodarski načrt kar za petnajst let, v katerih naj SSSR uredi vsa sodobna vprašanja in to na način, ki bo presešel uspehe, ki so bili morebitno doseženi v raznih drugih državah.

SIAM INDOKINA

Na japonsko posredovanje se je položaj med Siamom in Indokino precej izboljšal. Francoska vlada je na japonske posredovalne predloge in zahteve odgovorila v tako spravljenem duhu, da ni računati z obnovitvijo sovražnosti med Indokino in Siamom, pač pa bodo nadaljevali pogajanja za sklenitev dokončnega miru.



Italijanski vojak! v Libiji hite na pomoč ogroženim postojankam. Vsaka vojska v Afriki se najbolj muči z vprašanjem pitne vode. Pomanjkanje pitne vode je najhujši sovražnik vsake manevrske vojne v Afriki

Slovenske gorice obdarovane

Čez Marijo Snežno, Sv. Ano, Stogovce, Sv. Trojico, Antona, Andraža, Sv. Tomaža in Lovrenca je letel te dni sladak tolažilni šepet rahlo in nežno kot ljubeči klic skrbne matere. Stotine siromakov mu je nemo prisluhnilo. — Iz mračnih, zakajenih viničarij, kjer gore zvečer hojkove skale ter osvetljujejo s svojo zavešeno, medlo lučjo bedo po sobah: postelje brez rjuh in odej; prazne mize, kjer kruha že dolgo ni bilo; mrzle peči, h katerim se tišče starci, kakor da bi si hoteli pričarati na ta način v svoje izmozgane kosti toploto; strgano obleko, v katero se oblačijo ljudje, so prilezle matere. Radostno so prisluhnile odrešilnemu šepetu in izpiti, žolti, od mraza in gladu razorani obrazi so se jim za hip zjasnili. »Niso pozabili na nas!« so govorile v svojih srcih. Kljub vsem težkim izkušnjam so verovale, da njih bolečine utegnejo ganiti človečanski čut ljudi, ki jim revščina prizanaša.

Moških se vesti, ki so šelestele med bajtami, niso oprijele, niso jih ganile. Njih samozavest, čeprav teptana in zatirana od vseh strani, se ni mogla sprijazniti s sprejemanjem miloščine. Ti

so si želeli dela, s svojimi rokami pridobljenega kruha, ne pa darov ljudi, ki za darovanim hlebom skrivajo zmerom kakšno zahtevo. Na priliko zahtevo po človekovem prepričanju, po zapiranju ust in še po marsičem. — Može so omamljivi šelest preslišali, žene so ga pa srkale vase ter si obetale od njega veliko.

Same niso vedele, kaj si prav za prav obetajo, le slutile so, da se jim utegne olajšati kak dan trpljenja. Pričakovale so očitno, da pade na njihove prazne mize kruh, saj se je nekako tako govorilo. Dobrodelnost one, pač pojmujejo tvarno, ker niso vzgojene v duhu sodobnega časa. Kjer ni kruha, tam zanje ne more biti govora o dobrodelnosti. Samo namen, podprt s frazami, jim je premalo.

V žarkem pričakovanju, da se zgodi nekaj velikega, nekaj takšnega, kar se še ni zgodilo ne v Sloveniji ne v Slovenskih goricah v vsem času, kar obstojajo siromaki, so odkrile matere skrivnost tudi otrokom in razvneli so se še ti. Obličja nekaj stotin viničarskih otrok so zasijala v velikem upu... Verovali so, da bodo dobili za

v usta kruh, kruh, to mogočno, nepogrešljivo človeško iznajdbo, s katero je tako lahko kupiti ljudi.

Ko se je izvedelo, da je napočil odločilni dan, so šle dolge vrste viničarjev s svojimi otroci k fari. Pobožno so se zgnetli v šolo ter čakali. Otroci, katerih telesca so drgetala vsled mraza, ki jih je grizel skozi preluknjano obuvalo in strgano obleko, so sukali glave na levo in desno, da bi odkrili skladanico kruha. Za toliko ljudi ga bo moralo biti pač precej, so mislili. Toda kruha ni bilo nikjer. — Očitno ga imajo v sednem prostoru in ga bodo delili tam. — Bili so lačni in njih misli so blodile le okrog kruha, toda morali so še nekoliko potrpeti. Bilo je namreč nekako tako kot v cerkvi, ko je najprej pridiga, šele za njo maša z darovanjem.

Tu so zvedele viničarske matere, kaj zahteva od njih higiena. Zdravnik jim je govoril o tem. Poslušale so ga, ker je bil iskren, ker jih je poznal in jim ni ničesar obljubljal. Nemara je celo videl, kako je v srcih teh revnih žena in je vedel, kaj bi jim edino pomagalo. — Pokazali so materam zibelke za otroke, jim povedali o bacilih, ki domujejo tam, kjer je nesnaga in zanemar-

Bližnji Vzhod pred vojno

V turški prestolnici Ankari so se konec preteklega tedna pričeli važni razgovori, ki se jih udeležujejo za Veliko Britanijo angleški zunanji minister Eden, šef angleškega generalnega štaba John Dill in več drugih angleških osebnosti, s turške strani pa ministrski predsednik Sajdam, zunanji minister Saradzoglu, šef turškega generalnega štaba maršal Čakmak in drugi.

Iz Moskve je z letalom odpotoval v Ankaro tudi angleški veleposlanik pri sovjetski vladi Stafford Cripps.

Angleška diplomatska delavnost na Bližnjem vzhodu je že dalj časa izredno razgibana.

Po Musolinijevem in Hitlerjevem govoru, ki ju v glavnih mislih objavljamo v današnji številki, je na vsak način pričakovati v letošnji zgodnji pomladi velikih dogodkov na bojiščih. Voditelja obeh avtoritarnih velesil v Evropi soglašata v napovedih, da utegne biti vprav letošnja pomlad usodna.

O trajnih pripravah za nemški napad na Anglijo se skuša zadnja zavarovati na vse načine in obrezuspešiti posrečenje takega napada.

Težke naloge

Vzvezi s tem morajo osni velesili, kakor tudi Anglija s svojimi zavezniki rešiti vrsto težkih nalog.

Za Italijo je podoba, da je njena glavna naloga vezati kar največ angleških pomorskih, letalskih in kopnih bojnih sil na območje sredozemlja.

Ta naloga ni lahka in tudi ne kaže podcenjevati njenega pomena. Bojišče samo sega dejansko od Grčije do Gibraltarja, odtod pa spet mimo španskih in francoskih severnoafriških kolonij do francoske ekvatorialne (ravniške) Afrike, Sudana in Egipta. Področje je torej po svoji razsežnosti ogromno, poleg tega pa je treba še upoštevati dejstvo, da je veliko ozemlja puščavskega, kjer je gibanje in zlasti tudi oskrbovanje čet nad vse težavno. Anglija ima v Sredozemlju in tudi v Afriki sami celo vrsto močnih oporišč, medtem ko njena nasprotnica te ugodnosti nima. Poleg tega je Abesinija za Italijo še mlada kolonija. Domače prebivalstvo se še ni navadilo na nove gospodarje.

Te in še druge okolnosti Italiji njeno nalogo težujejo, zaradi česar so neuspehi na nekaterih odsekih razumljivi. Kakšnega pomena pa so za splošni položaj, je danes še nemogoče presoditi.

Nemčija seveda mora nositi glavno težo napada. Njeno načelo, udariti na Anglijo, kjerkoli jo sreča, ji nalaga občutno delitev sil. Bodočnost bo pokazala, ali so Nemci v Rumuniji samo zaradi zavarovanja petrolejskih vrelcev ali imajo še druge in morda celo važnejše naloge in namene.



Na albanskih frontah igra danes zelo važno vlogo artilerija, tako pri ofenzivnih sunkih kakor tudi pri ofenzivnih sunkih kakor tudi strelkov je v skalnatih pečinah in na kamenitem terenu neprimerno večji od mehke zemlje. Vsled tega se sovražnika poslužujeta v obilni meri artilerije, ki po cele dneve neprestano grmi v skalnati Albaniji. Na sliki vidimo top v albanskih gorah.

jenost. Govorili so jim o jetiki, prastari bolezni siromakov, o raku ter o velikem procentu umrljivosti pri revežih. O tem, kako naj dajejo dojenčkom mleko, kako naj pazijo nanje, kako naj jih vzgajajo, da bodo v ponos materam in čast domovini, o kruhu pa ni znil nihče besede.

Sto petdeset viničark z vrhov, kjer so koče stisnjene druga k drugi in kjer spi v eni sami sobi po deset ljudi, je sklanjalo glave. Kdo bi rajši pometal iz koč vso ropotijo, vso brkljarijo, cunje in nehigienske predmete ko one! Toda s povprečno petimi dinarji dnevnega zaslužka si ne morejo omisliti ničesar boljšega. Polagoma jim je kopnela na obličjih vera v dobrodelnost, o kateri so čule poslednje dni. Kruha bi jim bilo treba, dela, pa bi higiena sama po sebi prodrla do njih. Tu so izvedele, kakšne naj bodo otroške plenice, posteljice, kako naj hranijo otroke, koliko kubikov zraka potrebuje človek za vdihavanje niso pa izvedele. Kje naj vzamejo sredstva, da si nabavijo vse to. One so vedele, da sta kruh in higiena tesno spojena in je poslednja odvisna od prvega, zato jim je bilo hudo. Kakor da bi se ljudje norčevali iz njih, ali bi pa v svoji nepoučenosti obrnili celo stvar na glavo, se jim je zdelo.

Vidno so klecale postave otrok, ko so jih matere poučile, da kruha ne bo. In ko je bilo konec

pridige, je odšlo tristo petdeset siromakov molče na svoje domove.

Prihodnje dni je obiskovala te domove zaščitna sestra. Z grozo je ogledovala slamnata ležišča, plenice s starih, nerabnih jank, tesnobo, bolehnost... Karala je, matere so pa molčale. Kaj ve ona, kako jim je, so mislile... Bilo jih je sram — v globino srca sram — da je mestni človek videl njil brloge, a kaj so hotele. Dobra volja sama je premalo.

Potem so prejeli nekateri »srečniki« v dar plenice, kakšno srajčko, cucelj, puder za posipavanje vnete kože, stekleničke za mleko in pa polno naukov, kako naj odgoje otroke, da bodo odporni in sposobni za težke naloge. Tiho so sprejemale matere darove, jih obračale v svojih izgaranih dlaneh, kakor da bi ne vedele, kaj naj z njimi počno. Ko so prišle na prosto, so si stisnile darove pod predpasnike, da bi jih nihče ne videl pri njih. Doma so obesile pleničke na skledjake v kuhinjah. Uporabljale jih bodo za pomivače in pečuhnice. Cucelje in puder so pa izročile otrokom, da se igrajo z njimi.

Zdaj je v Slovenskih goricah zopet mir. Dobrodelnost je samozavestno odšla. Časniki pišejo o nji, siromaki je pa niso videli.

Ignac Koprivec

Nič manjše in nič lažje seveda niso angleške naloge. Odkod in v kakšni obliki pride nemški udar? Treba je velike pripravljenosti od visokega severa pa daleč na jug. V zvezi s tem so brez dvoma tudi

razgovori v Ankari

in vsa delavnost angleške diplomacije na Bližnjem vzhodu. Kakor naj bi Italija vezala kar največ angleških bojnih sil na Sredozemlje, tako naj bi angleški zavezniki in prijatelji vezali kar največ nemških bojnih sil v južnovzhodnih evropskih predelih in v predelih Bližnjega vzhoda, da ne bi mogle sodelovati pri napadu na angleško otočje.

O vsebini razgovorov ni mogoče vedeti nič jasnega, razen kar se da sklepati iz splošnega položaja.

Glavna Edenova posvetovanja so bila v četrtek 27. februarja in so trajala dve uri in pol.

Po turških zatrdilih je glavni namen angleško-turške zveze ohranitev miru na Balkanu.

Italijanska poročila domnevajo, da je hotel Eden od Turčije dobiti pristanek za prost prehod angleških vojnih ladij skozi Dardanele. Tako bi baje Anglija rada vplivala na Rumunijo in Bolgarijo.

V Ameriki smatrajo, da je bil glavni namen angleško-turških posvetovanj vojaškega značaja. Šlo je za izdelavo načrtov za skupni nastop angleške in turške vojske na Bližnjem vzhodu, ako bi to zahteval položaj.

Na vsaki izmed teh domnev je nekaj resnice, končni rezultat pa je ta, da je Bližnji vzhod pripravljen za vojno. Treba je samo odpreti vrata, pa bo zagrmelo. Če in kdaj se bo to zgodilo, je odvisno od celotnega razvoja sedanje vojne.

Tripolitanija

Ime afriške dežele Tripolitanije se vedno česče sliši.

Tripolitanija je del italijanskega kolonialnega imperija in soseda od Angležev ze zavzete italijanske kolonije Libije, o kateri smo spregovorili že v božični številki »Kmetškega lista«.

V čistem geografskem smislu Tripolitanija ni ničesar drugega, ko del Libije. Starejši bralci se še gotovo prav dobro spominjajo, da sta pričetkom drugega desetletja sedanjega stoletja vzdvižali v deželah okrog Sredozemskega morja dve vojni. Najprej sta se spoprijeli Italija in Turčija. Zmagala je Italija in odvzela Turkom Libijo, Tripolitanijo in Dodekaneško otočje. Turčija je bila po tej vojni (1911/12) zelo oslabiljena, kar so začutili tudi Turkom že stoletja podložni narodi Balkanskega polotoka in pognali Turčijo prav do Carigrada.

Sosedne dežele Tripolitanije so: na zapadu francoski Tunis, na vzhodu Libija, na jugu francoska ekvatorialna Afrika, na severni strani pa je Tripolitanija obdana po Sredozemskem morju.

Tripolitanijo so poznali že stari narodi, posebno Egipčani in Feničani, ki so imeli na njenih obalah oporišča za svojo pomorsko trgovino.

Tripolitanski domačini so Arabci in Berberi. Slednji spadajo med najprvotnejše prebivalce Severne Afrike, dočim so zašli v te dežele Arabci kot verski osvovjevalci v 8. stoletju po Kristusu. Od Arabcev so sprejeli mohamedansko vero in arabski jezik polagoma vsi domačini. Med prebivalstvom Tripolitanije je v ostalem tudi mnogo Židov, zamorcev in potomcev nekdanjih sužnjev.

Glavno mesto je Tripolis, ki šteje dandanes skoraj 100.000 prebivalcev, dočim jih je ob času italijanske osvojitve imel le okrog 20.000. Ime glavnega mesta Tripolitanije izvira iz grščine. Po naše bi ga lahko nazvali »Tromesto« (treis =

tri, polis = mesto). V starem veku je stalo na kraju današnjega Tripolisa troje feničanskih, ki so jih Rimljani združili v eno samo mesto (v tretjem stoletju po Kr.) in ga nazvali Treispolis.

Današnje prebivalstvo Tripolisa je zelo pisana mešanica. V mestu živi in se peča večinoma s trgovskimi posli 35.000 Arabcev, 30.000 Italijanov, 18.000 Židov in 6.000 tujcev, ki pa so več ali manj preseljenici z otoka Malte in Grki. Italijani so iz Tripolisa ustvarili krasno obalno mesto. Pred prihodom Italijanov je bil Tripolis majhno, z neštetihi sinagogami in minareti posejano mesto, prepleteno s številnimi vijugastimi ulicami in uličicami, v katerih si srečeval ogorele Arabce v belih burnusih, ki so počasi stopali in nezaupno zrl na vsakega tujca, ki je radovedno ogledoval kamenite tripoliške hiše, ob katerih so se pri hišnih ograjah bohotele afriške vrtnice in se je vila krasna vinska trta, ki je dajala po vsem svetu slovito severnoafriško ko oglje črno vino.

V bistvu je življenje mesta Tripolisa še vedno nespremenjeno, a zgoraj omenjeni stari deli mesta vedno bolj izumirajo, kajti široki bulvardi in moderne stavbe izigravajo tripoliško tradicijo. Z.

Iz naših krajev

BERIČEVO

Naša kri. V nedeljo 9. marca t. l. uprizori Društvo kmetijskih fantov in deklet v Beričevem Finžgarjevo igro »Naša kri«, in sicer v dvorani Kmetijskega doma. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina običajna. — Vse prijatelje lepe igre vljudno vabimo!

× V Beogradu je gostovala slovenska glasbena Matica, ki je doživela z izvajanjem Verdijevega »Requijema« velik uspeh.

× Ubegli kaznjenci. Iz zaporov okrožnega sodišča v Murski Soboti so pobegnili nevarni razbojniki, člani znane Bratkove skupine. Pobegnili so: Pavle Dvoršak, Avgust Koler, Križanič, Josip Belec in Ciril Cajnkar. Zločinci so izkopali v zid luknjo, skozi katero so nato pobegnili. Kaznjence zasleduje orožništvo.

× V Bački in Banatu je zopet voda poplavlila velike površine plodne zemlje. Pod vodo se nahaja nad 70.000 oralov zemlje. Porušilo se je okoli 500 hiš.

× Na križišču ceste Turjak—Ig se je pripetila težka avtomobilska nesreča, pri kateri se je smrtno ponesrečil 28letni Ivan Rupert z Iga.

× Jugoslovanske tovarne za izdelavo mila so nakupile v Turčiji velike količine pokvarjene slanine, katero bodo uporabile pri proizvodnji mila mesto loja.

× Italijanski bombnik, ki je izgubil smer in letal nad dolmatinsko obalo, je pri Makarski treščil na tla in se popolnoma razbil. Trije člani posadke so se rešili s padali, dva pa sta padla z letalom na tla, vendar nista dobila težjih poškodb.

× Že lansko leto je bil torpediran na Atlantiku naš parnik »Boka«, ko je v spremstvu 19 drugih ladij vozil v Afriko. Pri torpediranju je bilo ubitih 8 mornarjev, ostali so se rešili in se te dni vrnili iz Anglije v Split.

× Sprejem na sovjetskem poslaništvu v Beogradu. V salonih hotela Srbski kralj v Beogradu je bil ob 23. obletnici ustanovitve sovjetske armade velik sprejem, ki ga je pripravil vojaški zastopnik SSSR v Beogradu generalmajor Sabohin s svojim pomočnikom polkovnikom Maslovom in pomorskim oficirjem Laričevom ter z ostalimi osebami sovjetskega poslaništva.

× Hrvatska družba »Pohit«, ki jo je ustanovil hrvatski ban za nakup tuje industrije in drugih podjetij, ki obratujejo na ozemlju banovine Hrvatske je prevzela v svoje roke že celo vrsto podjetij. Te dni je prevzel »Pohit« tudi delnice »Prve hrvatske tvornice olja« v Zagrebu in še petnajst drugih industrijskih podjetij. Večina prevzetih družb je bilo v židovskih rokah.

Pred negotovo bodočnostjo se hočejo Židje pravočasno zavarovati s prodajo nepremičnin, tovarn, hiš in posestev ter si lažje prenosljivo govtovino spraviti na varno.

× Westen, ki ima svoje velike železarne na Jesenicah, namerava še letos zgraditi pri Knjaževcu velike tovarne za proizvodnjo kmetijskega orodja.

× Povišanje temeljne glavnice. Največje jugoslovanske železne tovarne »Jugoslovanski čelik« so po odredbi ministrskega sveta povišale temeljno glavnico od 600 na 800 milijonov dinarjev.

× Na predlog hrvatskega bana se je ustanovila v Splitu visoka bogoslovna šola.

× Na veliki smučarski skakalnici v Planici so se vršile v nedeljo mednarodne tekme v skokih. Dosežena sta bila dva nova rekorda. Slovenec Novšak je skočil 103 m in postavil nov jugoslovanski rekord, Nemeec Gering je pa skočil 118 m in postavil nov svetovni rekord.

× Gozdna anketa. Kmetijska zbornica je priredila pretekli teden v Ljubljani gozdno anketo, na kateri so se obravnavala vsa vprašanja, ki se tičejo našega gozda. Gozd predstavlja eno od glavnih panog našega gospodarstva in je potrebno, da se mu posveča mnogo več pozornosti in skrbi, kar naj bi utrdila omenjena anketa.

× Trgovinski minister dr. Andres je imenoval pretekli teden nove člane v industrijsko-trgovsko ter obrtno zbornico po predlogu banke uprave in nekaterih stanovskih organizacij. Predsednik zbornice za trgovino in industrijo je bivši ravnatelj Katoliške tiskarne Karel Čeč, ločene obrtne zbornice pa zidarski mojster Karel Kavka, oba člana JRZ.

× Letna uporaba sladkorja v Sloveniji znaša 1164 vagonov. Sladkorja v Jugoslaviji letos ne bo zmanjkalo, kakor zatrjujejo mero-dajni krogi.

× V bližini savskega mostu v Zagrebu je nekdo izvršil roparski umor nad kočjažem Vincom Martinom. Policija storilca še išče in mu je baje že za petami.

× Nov poveljnik orožništva v dravski banovini. Za poveljnika orožništva v Sloveniji je bil imenovan orožniški polkovnik Krešimir Pavelić.

Iz tujine

× Val orkana, ki je pred nedavnim razsajal na Portugalskem in povzročil v portugalski prestolnici velikansko škodo, je obenem divjal tudi po Španiji in afriškem Maroku.

× V Zedinjenih državah so pričeli izdelovati posebne zrakoplove, namenjene za obalsko kontrolno službo.

× Nemška državna kovnica izdeluje za Bolgarijo nove bolgarske kovance za petdeset levov.

× V zasedeni Franciji, kljub vojni še dalje deluje 1400 kinematografov.

× Vrhovni poveljnik mornarice Združenih kakor pa jih je bilo odposlanih doslej. Tako zahteva svetovni politični položaj, je zaključil bojnih napram japonski vojski.

× Angleži sprejemajo v letalsko službo tudi ženske. Prav te dni je po vsej Angliji nabit državni razglas, naj se čim več Angležinj prijavi letalskim poveljstvom.

× V nedeljo so po vsej Rusiji praznovali 23letnico od ustanovitve rdeče armade.

× Nemci so tri dni zaporedoma silovito napadali angleško pristaniško mesto Swansea. Bombniki so zmetali nanj na tisoče težkih rušilni hin zažigalnih bomb, ter povzročili ogromno škodo.

× Po najnovjših vesteh je na zemlji 2 milijardi 175 milijonov ljudi.

× Vojni proračun kanadske vlade za leto 1941 znaša 1 milijardo in 300 milijonov dolar-

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

jev izdatkov. Za vs edrugo je dovolj denarja, le za blažitev socialnih prilik človeštva ga ni.

× Angleži so v Egiptu organizirali posebno brigado, ki je sestavljena iz Poljakov. Brigado so oborožili z najmodernejšim orožjem.

× Združene države so dosegle na svetu največjo produkcijo surovega železa.

× Francoska vlada je sprejela sklep, da mora vsak dvejsetletni mladenič prebiti osem mesecev v delovnem taborišču.

× Ameriško vrhovno vojaško vodstvo pripravlja za letošnje poletje ogromne manevre celokupne ameriške kopne vojaške sile.

× V Španiji gradijo, kjer le morejo, najrazličnejša podzemna zaklonišča.

× V glavnem mestu Brazilije je nedavno zadivjal velikanski vročinski val, ki je terjal 15 smrtnih žrtev. Vsi ti ljudje so umrli na posledicah sončarice.

× Brazilska vlada je prepovedala vse publikacije v tujih jezikih.

× V Italiji so morali na bojišče tudi aktivni ministri in sicer štirje. Na njih mesto je imenoval ministrski predsednik štiri namestnike, ki naj vodijo ministrske posle, dokler se ministri ne vrnejo s fronte. Ti namestniki bodo vodili zunanje, prosvetno, finančno in gradbeno ministrstvo.

× Nenapadalna izjava med Turčijo in Bolgarijo je med bolgarskim narodom vzbudila veliko zadovoljstvo, kajti s to pogodbo je, pravijo bolgarski listi, vsaj za neko dobo preprečena razširitev vojne na Balkan.

× Abesinski podkralj je pred kratkim obiskal več kraje v Abesiniji in najvažnejše postojanke italijanske vojske, ki je stacionirana v abesinskih pokrajinah in se ima namen čim uspešneje upirati vedno hujšemu angleškemu pritisku na italijansko abesinsko kolonijo. Ob enem je bil abesinski podkralj, vojvoda Aosta, povišan v letalskega generala.

× Sovjetski znanstveniki so v sibirskih polarnih predelih odkrili pod večnim ledom nekaj okostij raznih živali, ki so živele na naši zemlji še pred vesoljnim potopom.

× Rumuni imajo za ministra za vere generala Rosetija, ki je zdaj izdal odredbo, ki prepoveduje vsem duhovnikom članstvo v kateri koli politični organizaciji. Tudi ne smejo duhovske osebe prisostvovati ali se udeleževati kakršnih koli manifestacij.

× Nemci pravijo, da je italijansko vojno brodovje že zdavnaj prisililo angleške ladje, da ne plovejo skozi Sredozemsko morje, ampak so prisiljene, da gredo po pomorski cesti, ki vodi okrog Afrike.

× V Egiptu imajo domačini z Dodekaneškega otočja svoje društvo. Glavni sedež tega društva je v Aleksandriji, kjer je to društvo imelo pred nedavnim svoje zborovanje, na katerem je imel govor tudi tamošnji grški patriarh. Med drugim je slednji dejal, da vse kaže, da bodo grške in angleške čete v kratkem zasledle otočje Dodekaneza.

Erich Grisar:

Pismo iz vojske ki pride

»Prav nič nisi prinesel s seboj! Le kak spomin. Kak košček granate ali patrono sovražne puške. Tudi plinsko masko, ki ste jih nosili. Prav rad bi jo videl. Izza poslednje vojne imaš eno ohranjeno.«

mo to.« Segel je v žep po pismo. »Našel sem ga

»Ne«, je odgovoril vračajoči se zamolklo. »Sav neki hiši, ki smo jo preiskali, da se prepričamo, če je kdo ostal pri življenju.«

»Nimaš prav ničesar drugega?«

»Nimam.«

»Pa vsaj pripoveduj, kako ste živeli in kako je bilo. Kako ste se vojevali?«

»Nimam česa pripovedovati.«

Eden izmed njih je med tem pismo že čital.

»Strašno in grozno je moralo biti!« je vzkliknil.

Vprašujoči se prikima.

»Beri«, so ga naganjali ostali. A dal je pismo dalje. Dal mi ga je v roko. Bral sem:

»Danes je že trindvajseti dan, odkar so spustili plin. Ze deset dni nisem videla ne drobtinice kruha, niti kaplje vode.«

Karolček je pred štirimi dnevi umrl. Prav dva dni pred svojim rojstnim dnem. Včeraj je odšla Jelka. Sama sem. Edino živo bitje v hiši. Ne gre mi v glavo, kako je to, da sem še pri življenju. Le kako je mogoče, da še zmorem pisati?

Se tega ne vem, če bo kdo stopil v te prostore.

Strup na ulicah, strup po stopniščih. Strup v spodnjih nadstropjih hiš. Strup. Strup povsod. Deklič se je zgrudil na stopnicah. Lakota... Hotela je v klet po hrano. Da bi jedla. Hotela sem jo zadržati. Iztrgala se mi je. Vpila je name. Na stopnicah jo je zajel strup. Tam leži. Vsa zelena je po telesu. Tudi v obraz. Oči so ji široko razrogačene in zrejo vame. Ne vem kaj naj storim — naj planem k njej? Naj trpim dalje in naj zrem smrti oko v oko?...

O, ko bi bil ti pri meni! Ne bi trpela! Edini si, ki si znašel sredstvo proti strupom in ti edini ga poznaš. Našel si pot, po kateri bi osvobodil domovino.

Toda kaj je tvoja domovina? Še živiš? Se kdaj povrneš? Vse mesto je zavito v molk. Po ulicah je življenje izumrlo. Počemu so morali ljudje prej umreti? Čemu je bilo žrtvovano življenje, ko zdaj prav nikdo ne bo imel bogastva, zaradi katerega se je vnela vojna? Zakaj?

Pod oknom leži otroško truplo. Hotel je

vloviti svojo žogo, a ga je nenadejano zajel val plina.

V gornjem delu mesta je najbrž eksplodirala bomba. Mi spodaj nismo vedeli prav ničesar. Tudi ničesar videli. Vse dotlej, da niso pričeli ljudje padati po ulicah. Izvoščki so padali s sedežev svojih voz. In konji pred vozovi. Isto je bilo s šoferji in avtomobili so se brez vodstva zaletavali med ljudi in v zidove, kjer so se razbijali. Telesa so zvijali grozni krči.

Vse življenje je ugasnilo.

Vsi leže z ugaslimi očmi. Zeleni. Zeleni. Ptice, ki so preletavale skozi zrak, so padale mrtve na tla. Mrtve. Videla sem jih.

Živim samo jaz, Le jaz. In za kakšno življenje me je obvaroval tvoj nasvet? V gornjih prostorih ostani, si mi dejal, ko si odhajal. Ubogala sem in ostala zgoraj. Smrt prihaja vedno bliže. Ne vem, če se morda dviga plin k meni, ne vem, če bom umrla od gladu, tudi ne vem, ali bo morda prišla rešitev.

Rešitev? Odkod?

Kdo ve, če je v hiši kak živ človek. Da trepeta ena žena za svoje življenje le zato, da pove zmagovalcem, da so morilci, da jih proklinja mati...

Slišiš moje poslednje besede, ki jih piše moje oslABLJENO pero? Z roko, ki trepeta, kakor trepetam jaz vsa.

Vi možje ste morilci. Prekletstvo zemlje ste. Da bi ščitili nas, pravite, in vojujete vojne. Hočete ščititi naše otroke in jih pri tem ubijate. Našo kri morite. Našo kri. In vse za tisto, ki se imenuje — čast.

Da, to čast nosite še vedno, da ste žene naredili za spremljevalke smrti.

Da vas ne bi mučilo poslušanje in gledanje hropenja svojih otrok.

Ako se kdaj ta morija konča, če katera žena kljub vsemu uide smrti — naj zavlada svetu ona. Naj uveljavi zakone, ki bodo brzdali moške, prav kakor se kroti zveri, ki se jih zaradi njih divjosti mora ukrotiti.

To govori tvoja žena tebi. To govori tvoja žena, ki je živela ob tvoji strani. Govorim, preden umrem.

Pravim ti: užitek mora biti umreti ob stebri, preluknjan od besnečih krogel.

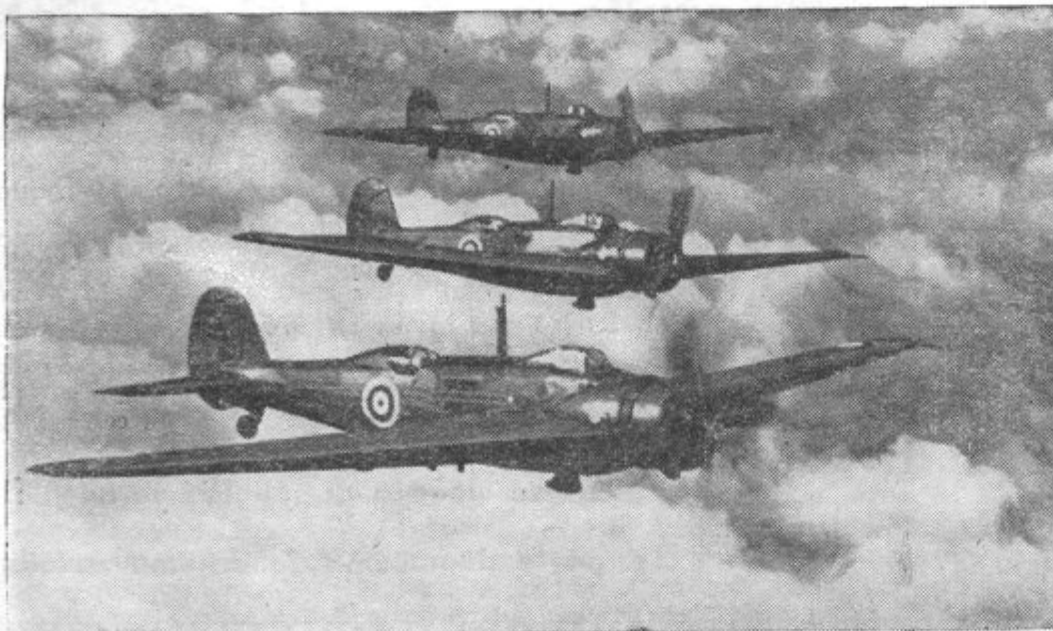
Užitek: izkrvaveti s prerezanim telesom — toda trpljenje nad trpljenjem je umirati sredi tisočev mrtičev. Zaradi lakote ali od strupa. Kaj vem... Preklinjam te. Prekletstvo in trikratno gorje življenju, ki mi narekuje to pismo... Gorje...»

Tu se je končalo pismo v nerazumljivem trepetu, ki ni dal napisati nobene črke več. Samo krči, sama omedlevica. Smrt. Smrt človeštva.

Tisti, ki je prinesel pismo, ga je vzel na-



zaj in odšel. Ko smo zrli za njim, nam je bilo očitno, da je nesel v svojem žepu smer poti človeškega rodu. Poti, po kateri bo šlo človeštvo, če kmalu ne krene za tistimi, ki kažejo pot k življenju...



Težki angleški bombniki na poletu preko Kanala

BORZE

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1028.64—1038.64

VREDNOSTNI PAPIRJI

Državni papirji: 7 odst. inv. pos. 100—101, agrarji 56—57 vojna škoda promptna 480—481, begl. obv. 85.50—80.50, dalm. agrarji 81—82.50, 8 odst. Bler. pos. 107—110, 7 odst. Bler. pos. 103 denar, 7 odst. pos DHB 102.50—103, 7 odst. stab. pos. 97—98. — Delnice: Narodna banka

7000 denar, Trboveljska 385—390, KID 142 denar.

Sejmi

10. marca: Kapele / Brežičah, Sv. Jurij / Taboru, Višnja Gora, Raka, Stari Log, Poljčane, Središče, Dol / Hrastnikuu.
11. marca: Črnomelj, Št. Janž / Dolu, Kamnik, Blagovica, Ormož, Maribor, Slov. Bistrica, Dol. Lendava.
12. marca: Turjak, Dol. Logatec, Drnovo, Rado-

vljica, Celje, Ptuj, Trbovlje, Sv. Jurij/Celju-trg, Št. Rupert / Dolenjskem.

13. marca: Loka pri Zidanem mostu, Turnišče.
14. marca: Begunje / Cerknici, Maribor, Muta, Sv. Vid pri Grobelnem, Črenšovci.
15. marca: Gradac, Lož, Brežice, Celje, Trbovlje, Zdole, Prosenjakovci.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

„DRAVA“ je prava zavarovalnica malega človeka

Maribor, Sodna ulica 1. v LASTNI PALAČI

Glavno zastopstvo Ljubljana, Pražakova 8-1 in v Subotici, Manojlovičeva 5

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitvev — za rento, starostno preskrbo, preužitke, pokojnino — denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen

Kdor želi sebi in svojcem dobro, se zavaruje pri Dravi!

Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov!

Iščemo zastopnike in potnike za vse kraje.



Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Zahtevajte pri Vašem trgovcu **Naš čaj!**

Mešanica domačih čajnih rastlin!
Najboljši nadomestek za inozemske čaje!



Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi
r. z. z. o. z.
v Ljubljani

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je

NAJVEČJI SLOVENSKI PUPILARNOVARNI DENARNI ZAVOD.

Domači hranilniki, sodno-depozitni oddelek, posojila na hipoteke — menice — lombard.

Za vse hranilne vloge jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Oglašujte v „Kmetškem listu“**Kmetški hranilni in posojilni dom**

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani - Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28.47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice. Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost!

Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!